

Reisverslag India

India, geen land maar een continent

“Ben jij naar India geweest? Vertel eens. Is het echt waar dat de koeien daar zo maar op straat lopen, de lijken op een houtstapel worden verbrand, vrouwen zwavelzuur in het gelaat gegooid krijgen?”. Allemaal stellen ze dezelfde vragen, vertonen dezelfde hongerige nieuwsgierigheid.

Ik kan enkel “ja, ja, ja” antwoorden en er in één en dezelfde adem aan toevoegen dat het bijna niet uit te leggen valt, niet te vertellen valt.

Zeker niet met enkele woorden alleen. Bewegende beelden (video) of kleurenfoto's kunnen het al iets beter. Zoals je aan iemand die bv. nog nooit sneeuw gezien of gevoeld heeft niet uit kunt leggen wat sneeuw met zijn romantiek en zijn ellende écht is, zo is India: een blijvende fascinerende onbekende.

Toch een kort relaas, met alle beperkingen en onnauwkeurigheden. Want wat is 17 dagen in een land dat ongeveer 200 keer groter is dan Vlaanderen, met 1 miljard mensen en steden met miljoenen inwoners (Mumbai, Delhi, Kolkata:14 miljoen) en waar anderzijds toch 80% van de bevolking op het platteland woont?

Begin alvast maar met alles met een factor 100 te vermenigvuldigen: de armoede en de rijkdom, de afstanden, de drukte, het lawaai en de uitlaatgassen in de steden, de wereldlijke en godsdienstige gebouwen, de overall aanwezige kinderen, de winkelstalletjes, de markten, ... Voor informatie over de klassieke toeristische bezienswaardigheden, de economie, de geschiedenis, het klimaat, ... stuur ik je wandelen naar gespecialiseerde boeken, het internet, reisbureau' s. Wel wil ik je graag laten meegenieten van de zovele dingen die me hebben dooreen geschud, verbaasd, ontroerd, vragen opriepen en mijn vele vaste overtuigingen deden wankelen. Reizen om te leren en te beseffen dat slechts een heel klein deeltje van de mensheid leeft, handelt en denkt zoals wij in onze westerse wereld, dat klimaat (hitte, moessonregens...), godsdienst (hindoeïsme, islam, katholicisme, ...), economie, ras, geschiedenis zó bepalend zijn voor de wijze waarop je door dit leven moet.

De reis werd georganiseerd en begeleid door M. Van der Biest (Namaste – Aalst). Door zijn beroepsactiviteiten en zijn immense rol in het adoptiegebeuren, kent hij India als zijn broekzak (écht, ondanks het grote verschil in dimensie). Het hoofddoel was het opzoeken/bezoeken van de “roots” van de meereizende geadopteerde Indische kinderen, ondertussen jongvolwassenen. Samen met hun adoptie ouders en belangstellende vrienden (zoals ik) kregen wij, een groep van 16 personen, zo de unieke kans om de problematiek (positief en negatief) te leren kennen van het opgroeien in een ver en vreemd land, in een totaal andere cultuur.

Internationalisatie, mondialisering en migratie in een concrete en persoonlijke vorm.

Het tweede doel van de reis was een bezoek te brengen aan het door de Tsunami verwoeste vissersdorp New Nemmeli Kuppam. M. Van der Biest is er niet enkel kind aan huis, neen, hij is er de ereburger, peetvader, steun en toeverlaat, organisator, bezieler en de grote drijfkracht van de hulpactie voor de heropbouw van dit dorp.

Ook Haaltert droeg hier zijn steentje bij. Letterlijk, want er komen o.a. nieuwe (stenen) huizen ter vervanging van de verwoeste uit palmladeren opgetrokken hutten. Surf maar eens naar www.sadish.be en je zult zien hoe hulp echt hulp kan zijn, hoe mensen mensen helpen en hoe vriendschappen tussen totaal verschillende culturen uitmonden in een verrijking voor elkeen. Vraag dus gerust "is mijn geld goed besteed?" Stel echter diezelfde vraag ook naar al die andere véél grotere belastingbedragen die je betaalde.

Toch heeft zo'n hulpactie dan weer andere onverwachte gevolgen: bv. door de heropbouw is het dorp nu plots veel belangrijker dan vroeger en... zijn de jongens en meisjes uit dat dorp plots een extra gegeerde huwelijkspartij.... Was dat ook vroeger niet zo hier bij ons? Van welk dorp ben je afkomstig?

Tijdens ons bezoek toonden zij ons fier hun nieuwe gemotoriseerde vissersboten, met de kleurrijke namen van de schenkende landen als reclamemerk. We mochten ze samen met hen onder begeleiding van de joelende kinderen even uitproberen. Weg dus de platte houten catamaranboten. Een ingrijpende verandering. Door de Tsunami volgen de vissen nu andere stromingen: waar zijn de vissen? Door deze gemotoriseerde boten dringt zich ook een totaal andere wijze van visjacht op. Niet evident. Denk maar even aan een boerderij van 50-60 jaar terug en de huidige geautomatiseerde, industriële landbouwbedrijven, of het vroegere dorpswinkeltje en de huidige winkelcomplexen. Natuurlijk zijn stenen huizen comfortabeler en beter maar het vergt opnieuw een andere levenswijze. De hutten stonden dicht bij het strand, nu is er "woon-werkverkeer". Door hun natuurlijke materialen en ingenieuze constructie was het binnenin koel en dit zonder een energieverblindende airco-installatie. Stenen huizen verhuis je niet zomaar. En als de visrijke gebieden zich verplaatsen, is het niet meer zo eenvoudig om je stenen huis mee te verhuizen.

We werden er als koningen ontvangen. Mochten samen met hen in hun koele (jawel), zelfs comfortabele tijdelijk opgetrokken hutjes gehurkt, op de voor ons speciaal uitgespreide rieten matten, kip met rijs (pikant!) eten. Mét de blote handen. Normaal, natuurlijk, gewoon, gezellig.

India, een land, zoals eigenlijk alle "ontwikkelingslanden", een land van contrasten. Een continent van contrasten. Natuurlijk is de Taj Mahal prachtig, uitzonderlijk prachtig, zijn er luxehotels, winkels, moderne buildings, indrukwekkende overheidsgebouwen, is er in al de grote steden alles en net hetzelfde te koop zoals in iedere moderne westerse stad. Universele "commercie". De gegoede middenklasse(25% van de bevolking wil (en kan) net als wij steeds meer en meer consumeren. En toch, als je soms maar enkele straten verder wandelt buiten het toeristische of commerciële en

administratieve gebied of soms gewoon aan de achterzijde van je gloednieuw hotel, is het alsof je op een andere planeet bent geland of in een andere tijd, een tijd lang voor onze tijd. Een beetje zoals het hier vroeger was. Fascinerender dan de grootste paleizen vond ik het schouwspel aan de achterzijde van ons hotel te Delhi. Ogen te kort om alle activiteiten op straat te kunnen aanschouwen: een ochtendlijk openbaar stortbad, het slachten en villen van geiten, het klaarmaken van voedsel, het leggen van nieuwe leidingen blootsvoets in diepe grachten vol modder en inkalvingsgevaar...

Gezeten in kleine gele taxi's of in fiets-riksjas (fiets met aanhangwagentje om twee personen te vervoeren) laveerden we doorheen het hectische, chaotische, drukke, lawaaierige, snikhete oude en nieuwe Delhi. Naast de grote Vrijdagmoskee (plaats voor 40 000 gelovigen) bewonderen we ook de Birla-tempel. Het is een recent gebouwde moderne Hindoe-tempel, gebouwd door de familie Birla, een der rijkste families in India. India telt 10% rijken. Dit betekent dat er ginds 10 keer zoveel rijken zijn dan hier Belgen. En rijk is ginder inderdaad rijk. Hoewel ook bij ons de 10% rijkste gezinnen ongeveer 50% van het vermogen bezitten! Maar wij hebben geen 30% armen en daar bovenop nog eens 35 % superarme ondervoede mensen en evenmin 33% analfabeten.

Onze aandacht gaat naar het "Swastika": het symbool dat bij ons gekend is als het hakenkruis. Het is een 3 000 jaar oud teken van de Arische beschaving en een symbool van zwijgend gebed. Zo zie je maar, wat symbolen zijn.

In Agra bezoeken we het Rode Fort en de Fatehpur Sikri (oude militaire vestigingen, 1565) en natuurlijk het wondermooie Taj Mahal (1631).

Vanuit Delhi nemen we opnieuw het vliegtuig naar Varanasi (Benares). In totaal zullen we zeven binnenlandse vluchten nemen. Ja India is zo maar geen landje maar een heus continent! Varanasi is voor de Hindoes een heilige stad, de stad van het Licht of Kashi. Minstens eenmaal in hun leven willen ze hierheen. Vooral om er te sterven. Niet Napels zien en sterven maar Varanasi zien en er op de oever van de Ganges gecremeerd worden. Dat is het hoogst bereikbare doel van iedere Hindoe. Slechts één oever van de rivier is bebouwd. De huizen zijn verder en een stuk hogerop gebouwd, zodat het licht van de opkomende zon er elke dag opnieuw en ongehinderd kan beginnen te schijnen wanneer van op de honderden en honderden trappen en vanuit de smalle steegjes de immer krioelende drukke menigte afdaald naar de brede rivier. Dé rivier waarin duizenden en duizenden Hindoes hun reinigend ritueel bad nemen.

Een fascinerend schouwspel, zeker voor ons toeristen, buitenstaanders, "vreemdelingen". Voor de inwoners een dagelijks ritueel. Voor de pelgrims het allereerste wat ze doen bij aankomst in de stad. Het is dringen op de trappen om er tijdig, juist voor zonsopgang te kunnen baden. Het water van Moeder Ganges, de heilige rivier, zuivert hen van alle zonden. Water is in vele godsdiensten een symbool, denk maar aan de doop van Johannes de Doper in de Jordaan. Ook hier het ritueel van de offerande: bv. verse bloemen en een brandend kaarsje in kleine schaaltes van gedroogde boombladeren. Ook wij lieten van op ons bootje elk een schaalte de Ganges afdrijven, onder het prevelen (denken) van een wens. De talrijke bedelaars worden door de

pelgrims helemaal niet genegeerd want elke gift is een goede daad en telt mee in de beoordeling bij het levenseinde. Belangrijk om de volgende wedergeboorte een beter leven te krijgen. Dus braaf zijn en uw beloning wacht in de hemel, in het hiernamaals, in je volgend leven. Zwijgen en afzien.

Tijdens hun bedevaart dienen zij op vijf verschillende plaatsen (ghats genoemd, staat in koeien van letters op de gebouwen) te baden. Niet simpel. Mannen hebben het gemakkelijk, enkel met lenden- of heupdoek. Vrouwen leveren een heus gevecht met hun sari, een lang stuk stof, ingewikkeld gedrapeerd tot een heus kledingstuk. Zij moeten zowel hun hoofd als lichaam eigenlijk blijvend bedekken. Kleurrijk en mooi zijn ze wel, de vrouwen in hun lange sari's. Aangename en verrassende schoonheid tussen zelfs de vuilste en armoedigste straten en pleinen. Spijtig en akelig dat je zo dikwijls geconfronteerd wordt met die talrijke wandelende gevangenen: vrouwen volledig door zwarte gewaden bedekt, enkel een gaasje van een vierkante decimeter om door te kijken.

Drie keer kopje onder, biddend en met de handen water opscheppend om terug aan de rivier te geven. Vele rituelen zijn streng gereguleerd en voor vrouwen verboden. Een hele kunst (lijk het ons, Westerse dames) om het meterslange gewaad te draperen tot een sierlijk draagbaar geheel. Vrouwen én mannen staan (slaan) hun kleren te wassen op de stenen trappen, om ze daarna als kleurrijke tapijten in de blakende zon te drogen te leggen. Prima wasmachines en droogkasten.

Is de Gangesrivier vuil door al die baders en waspartijen? Waterzuiveringstations heb ik niet gezien en ik heb het water niet geanalyseerd, zoals ik hier doe met het drinkwater om mijn dagelijks brood te verdienen, maar het flesje dat ik vulde met Gangeswater en op mijn bureau staat te pronken is nog altijd helder mooi. Nochtans zagen we later bij een wandeling een lijk drijven op de Ganges...Normaal want pasgeborenen, zwangere vrouwen, mensen gestorven aan slangen- of koeienbeten en nog bepaalde asceten worden niet verbrand. Zij worden zomaar in de rivier gegooid. Ik geloof dat het juist is dat bepaalde vissoorten in de Ganges echt geen vegetarisch leven leiden, maar gespecialiseerd zijn in dit type voedsel. Het aanpassingsvermogen van de natuur is groot en doeltreffend.

We hebben dus écht de grote brandende vuren langs de oevers van dichtbij gezien. Onder luid gezang (in onze oren feestelijk) wordt het lijk, gewikkeld in goudgele doeken door de straten gedragen en op de houtstapel gelegd. Hout moet je kopen. Doodgaan is ook daar een dure zaak. Houthandelaars zijn rijke mensen. De stapel wordt aangestoken door de oudste zoon of familielid. Vrouwen zijn volgens hun cultuur hiervoor niet geschikt. Trouwens vroeger werden zij mee verbrand met hun overleden echtgenoot. En deze week las ik in de krant nog dat dit af en toe ook effectief nog plaatsvindt. Toch werd het in 1829 al door de Britten verboden en werd het verbod sinds 1987 nog strenger geworden. Mag ik hier zeggen (vrijheid van denken) dat dit zuivere schending van mensenrechten is, onvervalst seksisme en fundamentalisme is? Kunt u zich inbeelden hoe ik me daar voelde als weduwe? De verklaring zou zijn dat een weduwe ongeluk brengt, bedreigend is. En een weduwnaar? Zelfs hertrouwen is recht dat hier enkel voor een weduwnaar geldt. Tussen

haakjes, van trouwen gesproken. De huwelijksadvertenties in de kranten zijn wel heel speciaal, met vraag naar bruidschat, maagd zijn en kinderhuwelijken. En voor de Indiase moslims is polygamie toegelaten. Om de geest te bevrijden en de daarop volgende incarnatie te kunnen beginnen moeten de familieleden blijven tot ze de schedel horen openbarsten. Om milieuhygiënische redenen bouwde de Indische regering een “crematorium” maar het staat werkloos nabij de oever. Ook hier staat de overheid een stuk machteloos tegen traditie, cultuur, geloof. En daar sta ik dan met mijn dierbare Westerse basiswaarden zijnde scheiding van kerk (geloof) en staat, gelijkheid van man en vrouw, waar burgerrechten en – plichten staan boven religieuze regels en gevoelens... De hoofdreden van het afwijzen van de oven was dat je het knallen van de schedel niet kon horen. Is die openbare lijkverbranding shockerend? Ach ik vond niet van neen, wél aangrijpend maar ook zo gewoon, leven en dood, zo normaal.

In Varanasi maakte ik ook kennis met de binnenzijde van een ziekenhuis. Een open hoofdwonde, veroorzaakt door vallend glas (glazen plafond, 8 verdiepingen hoog) werd er in spoedprocedure door deskundige chirurgen vakkundig weer dichtgenaaid. Al was het roeien met de riemen die er waren: sterilisatie in oude aftandse autoclaven, één enkele looplamp als verlichting, een plank als operatietafel, elektriciteit die uitviel tijdens verzorging, minimaal verband, afgeschilferde afgeleefde lokalen, vuil, schimmel en de “gewone “ mensen geduldig zittend , liggend in de gangen bij gebrek aan bedden. Commentaar op onze ziekenhuis-industrie?

Vanuit Varanasi vliegen we via Delhi naar Calcutta (Kolkata), een krioelende chaotische metropool van 14 miljoen inwoners (derde grootste stad), in twee gedeeld door een rivier. En over die rivier een immense hangbrug, 8 rijvakken breed en honderdduizenden mensen per dag van de ene oever naar de andere. Honderdduizenden, waaronder ééntje één keer : ik.

Wat me hier het meest is bijgebleven is de riksja-man die mij en een medereiziger vervoerde. Geen fietsriksja, zoals in andere steden, maar een loopriksja, een karretje op twee wielen door een man (jongen) voortgetrokken en waarop twee personen “rustig” kunnen zitten. Voor een appel en ei, wellicht bedroeg het loon nog minder, liep hij zo hard hij kon doorheen de snikhete stad. Tot hij plots ineens stuitte, zich herstelde , snel een slok water nam aan een kraantje langs de weg en voortlopen wou. We maanden hem aan even te rusten, stil te staan, maar hij weigerde. Dankbaar en hongerig aanvaardde hij wel de banaan en het stuk koek dat we in onze handtas hadden. We betaalden hem dubbel en extra, maar het wrange gevoel en de vragen bleven. Hoe organiseer je een samenleving zodat de minimumlonen toch nog een minimaal inkomen en dus menswaardig bestaan garanderen? 1 miljard mensen! De lonen zo laag dat elkeen werk heeft, aanmoediging opleiding van ongeschoolden, dwingend maken van Internationale arbeidsnormen en milieuverdragen en niet enkel de handelsregels van de WTO?

We bezoeken het kinderweeshuis gerund door de Misionaries of Charity, de orde van de wereldwijd bekende Moeder Theresa. Aangrijpend, om nooit te vergeten, de kleine ijzeren bedjes, het ene na het andere, in slagorde

opgesteld, vullend immense zalen, met daarin telkens een mensenkind. We mogen de kinderen even aanschouwen, hen toelachen, aanraken. De grotere zingen liedjes voor ons, zijn aan het eten of spelen wat met elkaar. Zovele kinderen, zovele verhalen van verlatenheid, armoede, verstotenheid. Zichtbare ellende, maar ook zichtbare hulp, want buiten de muren van deze gebouwen is er nog zoveel meer. Al is bedelen een beroep, een gespecialiseerde activiteit op zich die met een nooit aflatende ijver vooral door kinderen op ons, toeristen, wordt uitgeoefend. Op bevel en onder controle. Sla hen gade en je ziet hoe zij het ontvangene afgeven aan een volwassene in de buurt. Ja zelfs de krentenkoek die wij een klein jongetje gaven diende hij direct af te geven. Enkel toen wij tussen kwamen mocht hij het opeten. En of het kind genoot!

Het lukte ons om daar ter plaatse belangrijke en interessante info te verkrijgen omtrent de prille levensjaren van de meereizende adoptiekinderen. Ontroerend. Ook bezochten we het huis der stervenden van Moeder Theresa (Nirmal Hriday, gesticht in 1952) en de plaats waar zij begraven ligt.

We vereren Kali, de beschermgodin van Calcutta door een bezoek aan haar tempel waar we van dichtbij zien hoe het ene zwarte bokje na het andere wordt onthoofd. Bloederige offerande, maar beter dan de vroegere mensenoffers.

De volgende vlucht was naar Chennai. 5,5 miljoen inwoners en een zeer belangrijke en groeiende informatica-industrie. We bezoeken er Zuster Madeleine die, met niet aflatende Vlaamse ijver, inzet en doorzicht aan blinde en dove meisjes/vrouwen (worden verstoten) een zinvol bestaan geeft. Blind en doof en toch draait de weverij en het borduuratelier op volle toeren en levert het prachtige werkstukken af.

Niet ver daar vandaan liggen de tempelsteden Kanchipuram en Mamallapuram. We bezochten het laatste. Fantastisch hoe de plaatselijke massieve granieten rotsformaties werden uitgehouwen en fijnzinnig gesculpteerd tot talrijke tempels. Sommige zijn al 13 eeuwen oud. Honderden stenen verhalen vertellen er over de heilige Ganges, Brahma, Shiva en zovele andere goden en figuren met hun bijhorende olifanten, leeuwen... Vreemd en intrigerend. In alle tijden en culturen bouwden en bouwen mensen ter ere van hun opperwezen(s) en machthebbers tempels, kathedralen, paleizen, overheidsgebouwen. Als je India bezoekt beslist een aanrader. De andere tempelstad Kanchipuram, een der 7 heilige steden, bezit meer dan 100 dergelijke immense tempels op geduldige wijze door mensenhanden uit en in de rotsen gehouwen.

Maar indrukwekkender nog dan deze monumentale, nog in dienst zijnde architectuur uit lang vervlogen tijden is de confrontatie met het straatgebeuren. Een bedrijvigheid van jewelste. Slenterend doorheen de straten zie je honderden beeldhouwers, bedrijfjes, ateliers, KMO-tjes rotsblokken beitelen, slijpen, kappen tot massa's en massa's beelden en beelden. Herinner u de grootschaligheid van het land. Als daar geen moderne Michelangelo tussenzit. Technisch vakbekwaam personeel in overvloed, hardwerkend en fijnzinnig. En grondstof, letterlijk ter plaatse aanwezig, eveneens in overvloed. De natuurlijke materialen als rotsformaties om hen

heen. Nood aan een granieten grafsteen? Aan bouwmaterialen in prachtige blauwe hardsteen voor huis, tuin, pleinen en straten ? Even nog het transport regelen... Idem dito voor de zijden stoffen die overal te koop zijn. Weverijen, textielateliers, borduurwerk, bedrijvigheid ten allen kante, overal en altijd.

We reizen verder naar het o.a.door Haaltert gesteunde vissersdorp New Nemmeli Kuppam. Over deze prachtige ervaring vertelde ik reeds in het begin van het artikel.

Voor de reislustigen en voor wie benieuwd is wat een groep (of en deel, want soms splisten onze wegen) als de onze zoal nog bezocht geef ik kort de namen van de overige plaatsen waar we steeds weer een ander facet van dit continent leerden kennen: Kochi met boottocht naar Fort Cochin (grafzerk Vasco da Gama in de St.Franciscuskerk, de oudste kerk van India); Ranchi met weeshuis; Goa met weeshuis; Kumarakom, Allepey met rijstboot naar het "aards paradijs" Coconut Lagoon gelegen in de "backwaters" (ondiepe met palmen omzoomde meren en smalle bewoonde landstroken).

Tot slot deze bedenking. India is een enorm contrastrijk continent, volop in beweging, waar de armen zich bewust worden van hun rechten en hun macht (democratisch stemrecht), waar de industrie, economie en werkgelegenheid pijlsnel groeien door de vestiging van internationale bedrijven, de cultueren en levenswijzen onder druk staan. De communicatietechnologie brengt onze wereld bij hen, net zoals hun wereld bij ons binnendringt. De geschiedenis leert dat nooit of nooit de wereld een statisch niet-veranderend gegeven is, dat landen, volkeren gaan en komen. Meer dan ooit wijzigt alles nu in een razend snel tempo. Wie zich niet aanpast...

31 maart-16 april 2006

Nera Redant